

Oponentský posudek

BÁRTA, Karel, Továrna JAWA v Týnci nad Sázavou v dobách socialistického experimentu – továrna, lidé a motocykly v době tzv. normalizace a ekonomické transformace (1968 – 1995)

Diplomová práce Karla Bárty o podniku JAWA v době tzv. normalizace má několik předností a mnoho nedostatků.

Začnu přednostmi. Jistě k nim patří – a je třeba to ocenit – diplomantův zápal pro věc; o motocykly se evidentně zajímá a z textu je to cítit. Rovněž lze ocenit, že se Bártovi podařilo získat pro svá orálněhistorická interview i významné aktéry podniku, o kterém píše, takže byť nemá k dispozici příliš pramenů (a sekundární literatura takřka neexistuje), čtenář po přečtení textu víceméně získá základní přehled o tom, „co že to ta JAWA byla zač“ – tj. jaká byla obchodní bilance podniku, jaké byly zaměstnanecké benefity, co se s JAWOU stalo po roce 1989 atd. atd.

Nyní k negativům:

1. Nejprve slabina nápadná, byť nikoli nejpodstatnější: diplomová práce by si zasloužila významnou jazykovou revizi. Na četbu má jazyková úroveň textu vyloženě rušivý vliv – gramatickými chybami a neobratnostmi se stránky jen hemží. To ale jen na okraj.
2. Terminologická slabost. Diplomová práce je teoreticky velice neukotvená. Tím nejkřiklavějším příkladem může být autorova zmínka o šedé zóně v souvislosti s jednou z narátorek. Bárta totiž narátorku přiřazuje k šedé zóně a vysvětluje, že její součástí (tj. šedé zóny) byla: „většin(a) obyvatel tehdejšího Československa, kteří pracují, na nic se neptají a ideálně vstoupí do strany, aniž by se pouštěli do větších diskusí...“ (s. 65) – taková definice budí buď smích, nebo pláč, pokud ji užije člověk, který obhájí DP na historickém oboru. Jiným příkladem může být to, jak Bárta časově vymezuje normalizaci – na s. 13 jako období let 1969 – 89, na s. 14 už ale jako období let 1968 – 89, přičemž obě vymezení samozřejmě lze obhájit, ale nejsem si jistý, zda obě najednou... Zřejmě spíš z nepřesnosti vznikla podivná konstrukce (s. 13), že reformní komunismus v Československu trval mezi lety 1963 – 1967, přičemž toto období „vyvrcholilo 5. lednem 1968“ – a.) jak může něco vyvrcholit v době, kdy už to dle autora skončilo?, b.) skončil reformní komunismus opravdu v roce 1967? A výčtem podobných zvláštností by se dalo pokračovat dál a dál.

3. Pramenná nedostatečnost. Tato slabina je přece jen poněkud nezaviněná. O nepatrnosti archivních pramenů Bárta sám píše (nutno podotknout, že archivy nezanedbal a pokoušel se materiály získat), sekundární literatura moc neexistuje (takže autor je v některých dlouhých pasážích odkázán na jednu knihu ze 70. let), vzorek narátorů je nepočtený. V takovém případě by však stálo za zvážení například přeformulování zadání práce, nicméně uznávám, že toto je plně věc diplomanta samotného.

4. Příliš hodnotově zabarvený text. Postačí si přečíst jen závěr DP, aby bylo jasno, co je tím míněno. Uvedu jen jeden příklad (s. 98): normalizace je popisována jako doba, kdy „být nejlepší se netrpělo a zapadat do průměru se stalo státní filosofií. Generace vyrůstající v době normalizace mnohdy ztratila vůli táhnout věci kupředu, vůli vítězit a prosazovat se...“

Diplomant má jistě plné právo, ale – odmyslíme-li ta nejbanálnější klišé – přece jen by se měl držet jistých odborných standardů, a to zvláště při vědomí nedostatků, které text má.

Mimochodem: hodnotově zabarvený přístup (a zápal pro věc) někdy autora svedl do zbytečných repetitiv – nejnápadnější je studentovo pobouření nad výrokem (který připisuje A. Novotnému), že „do socialismu přeci nepojedeme na motocyklu“; tato věta Bárta natolik rozhořčila, že se k ní vrací na několika místech explicitně a řadě dalších míst implicitně; mám pocit, že by to stačilo jednou.

Závěrem lze říci, že přes nemalé věcné slabiny (a ještě jednou zopakuji: přes otřesnou jazykovou úroveň), je diplomová práce Karla Bárty obhajitelná. Navrhuji ji však nehodnotit lépe než stupněm 3 – dobře.

V Praze, dne 7. září 2015

.....

PhDr. Přemysl Houda, PhD.